

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ สู่ความเป็นเลิศ

ธนวัฒน์ ศรีศิริวัฒน์^{1*}, บัณฑิต ผังนิรันดร์², ณัฐพงษ์ เตชะรัตนเสถียร³

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{2,3} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Received: 27 February 2023

Revised: 16 May 2023

Accepted: 7 June 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ การจัดการความรู้ ผลการดำเนินงาน ทրพยากร และการมีส่วนร่วมและสังคม และ (2) ศึกษาระดับขององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ปกครองนักเรียนปีการศึกษา 2565 จำนวน 560 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.99 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศทั้ง 9 องค์ประกอบ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .90 - .99 เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผลการดำเนินงาน การจัดการความรู้ และการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 224.684$, $df = 208$, $P\text{-value} = .203$, $\chi^2/df = 1.08$, $GFI = .973$, $AGFI = .947$, $CFI = .999$, $SRMR = .007$, $RMSEA = .012$) และ (2) องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศทั้ง 9 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.23- 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .67-.72

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ โรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ความเป็นเลิศ

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: tanawat.sr@ssru.ac.th

Management Model of Demonstration School, Rajabhat University, Rattanakosin Group to Excellence

Tanawat Srisiriwat^{1,*}, Bundit Pungnirund², Nattapong Techarattanased³

¹ College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

^{2,3} Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University

Received: 27 February 2023

Revised: 16 May 2023

Accepted: 7 June 2023

Abstract

The research aimed to (1) investigate nine management elements of a demonstration school, Rajabhat University, Rattanakosin group to excellence, which included spiritual leadership, strategic planning, focus on students and stakeholders, focus on teachers and staff, process management, knowledge management, result, resource, participation, and society and (2) examine the level of management elements to excellence. The research sample group included 560 respondents drawn from the executive management team, teachers and staff, and student parents for the academic year 2022 by using a simple random sampling technique. The data was gathered through a questionnaire with Cronbach's Alpha Coefficient of 0.99 and analyzed using Second Order Confirmatory Factor analysis, mean and standard deviation. The study discovered that (1) management elements of a demonstration school to excellence consisted of nine elements, weighted between .90-.99, descended from the result, knowledge management, and focus on students and stakeholders, respectively. Furthermore, the demonstration schools management model to excellence was consistent with the empirical data ($\chi^2 = 224.684$, $df = 208$, $P\text{-value} = .203$, $\chi^2/df = 1.08$, $GFI = .973$, $AGFI = .947$, $CFI = .999$, $SRMR = .007$, $RMSEA = .012$), and (2) all nine management elements of the demonstration school to excellence were at the highest level, with a mean score of 4.23-4.39, a standard deviation of .67-.72.

Keywords: Management, Demonstration School of Rajabhat University, Excellence

* Corresponding Author; E-mail: tanawat.sr@ssru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสังคมโลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดนทำให้การแข่งขันสูง มีการพัฒนาในหลายๆ ด้านเกิดขึ้น โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ มากมาย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตตลอดจนความเป็นอยู่ในสังคม ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องเร่งพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยอาศัยสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge based Society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based Economy) ซึ่งส่งผลทำให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และสร้างความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม

ผลการประเมินการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของการสอบ Program for International Student Assessment (PISA) ในปี 2018 ของนักเรียนไทยที่มีอายุ 15 ปี พบว่ามีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD โดยคะแนนการอ่าน 393 คะแนน ซึ่งลดลง ส่วนคะแนนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับปี 2015 (Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology, 2021) ในทำนองเดียวกับผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 พบว่าวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 51.19 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 31.11 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 24.47 คะแนน และวิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 31.45 คะแนน ตามลำดับ มีเพียงวิชาภาษาไทยเท่านั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 50 คะแนน โดยวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (National Institute of Educational Testing Service, 2022) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังอยู่ห่างไกลจากเป้าหมายความเป็นเลิศด้านการศึกษาและไม่อาจเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคตได้ ซึ่งสะท้อนปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในระยะยาว

จากศึกษาการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศเมื่อพิจารณารางวัลคุณภาพ ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcom Baldrige National Quality Award: MBNQA) โดยประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำ (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (3) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (5) การมุ่งเน้นทรัพยากร (6) การจัดการกระบวนการ และ (7) ผลลัพธ์ โดยโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเป็นเลิศจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูง (National Institute of Standards and Technology, 2008) ในทำนองเดียวกับ Nawelwa, Sichinsambwe and Mwanza (2015) การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศในมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (2) กระบวนการจัดการ (3) การจัดการความรู้ และ (4) ทรัพยากร สอดคล้องกับ Aladwan and Forrester (2016) พบว่ามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (2) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การจัดการกระบวนการ และ (4) การมีส่วนร่วมและสังคม ซึ่ง Wang, Gurr and Drysdale (2016) พบว่ามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (2) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (4) การจัดการกระบวนการ และ (5) ทรัพยากร อีกทั้ง Ng, Chan (2018) พบว่ามี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (2) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (4) การจัดการกระบวนการ (5) การจัดการความรู้ (6) ผลการดำเนินงาน (7) ทรัพยากร และ (8) การมีส่วนร่วมและสังคม ในขณะที่ Yang, Chang, Chen, Zhou and Zhang (2020), Zakkariya and Aboobaker (2021), Asad, Rind and Abdulmuhsin (2021), Ali, Usman, Shafique, Garavan and Muavia (2022) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารจัดการ สู่ความเป็นเลิศ ซึ่งจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติดังกล่าวและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า

การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศนั้นประกอบด้วย 9 องค์ประกอบได้แก่ (1) ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (3) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (5) การจัดการกระบวนการ (6) การจัดการความรู้ (7) ผลการดำเนินงาน (8) ทรัพยากร และ (9) การมีส่วนร่วมและสังคม

ด้วยเหตุนี้ จึงนำมาสู่ประเด็นการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ โดยมีองค์ประกอบได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ การจัดการความรู้ ผลการดำเนินงาน ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมและสังคม ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย และแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่ความเป็นเลิศให้มีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนคุณภาพชั้นนำในต่างประเทศได้ต่อไป

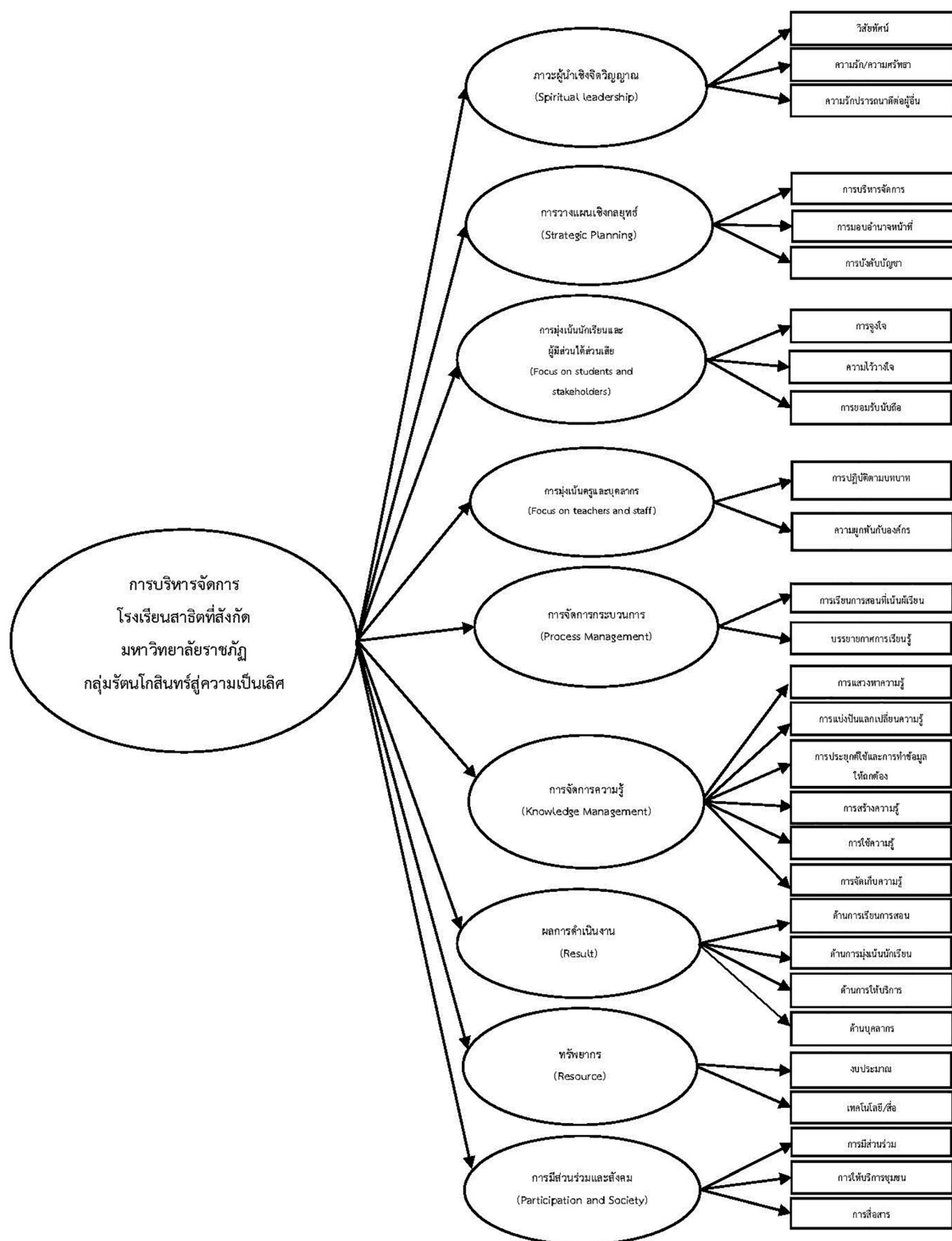
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ การจัดการความรู้ ผลการดำเนินงาน ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมและสังคม

2. เพื่อศึกษาระดับขององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการรางวัลคุณภาพ ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (Malcom Baldrige National Quality Award: MBNQA) รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป (The European Quality Award: EQA) รูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (SEM) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศไทย (Thailand Quality Award: TQA) เป็นต้น รวมทั้งสังเคราะห์องค์ประกอบ การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Nawelwa, Sichinsambwe and Mwanza (2015), Aladwan and Forrester (2016), Yang, Chang, Chen, Zhou and Zhang (2020), Zakkariya and Aboobaker (2020), Asad, Rind and Abdulmuhsin (2021), Ali, Usman, Shafique, Garavan and Muavia (2022) มาบูรณาการและสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ การจัดการความรู้ ผลการดำเนินงาน ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมและสังคม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดรูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
กลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ

จากภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ศึกษาทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H1)
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์เป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H2)
3. การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H3)
4. การมุ่งเน้นครูและบุคลากรเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H4)
5. การจัดการกระบวนการเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H5)
6. การจัดการความรู้เป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H6)
7. ผลการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H7)
8. ทรัพยากรเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H8)
9. การมีส่วนร่วมและสังคมเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (H9)

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ สู่ความเป็นเลิศ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 3,958 คน จากทั้งหมด 7 โรงเรียน

ตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ จำนวน 560 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) (Hair, 2010) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 560 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา แบบสอบถามแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สถานภาพในปัจจุบัน การปฏิบัติหน้าที่หรือ บุตรหลานเรียนโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่เป็นแบบสอบถามแบบตัวเลือก (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ หรือระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบ จำนวน 9 องค์ประกอบ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประเมิน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม โดยกำหนดระดับคำตอบของแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ตามปัจจัยที่นำเสนอลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการแล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ผลประเมินพบว่าข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.0 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 60 ชุด กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แล้วทดสอบความเชื่อมั่นทำด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลหรือการได้มาซึ่งข้อมูลแบ่งเป็น 2 แหล่ง ดังนี้

1. ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ได้จากการนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ด้วยวิธีการแจ้งขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้แบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายตามที่ได้อ้างอิงไว้โดยผู้วิจัยเข้าไปติดตามสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และรับข้อมูลจากโรงเรียนสาธิตที่ทำการวิจัยโดยตรงด้วยตนเอง

2. ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ทำไว้ก่อนหน้านี้ หรือจากข้อมูลรายงาน ข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์รูปแบบตามกรอบการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor analysis) โดยใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation: ML) โดยพิจารณาค่าสถิติและดัชนีต่างๆ ได้แก่ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square: χ^2) ค่าดัชนีอัตราส่วนไคสแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio: χ^2/df) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGF) ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA)

โดยผลการตรวจสอบความความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ที่ทำการศึกษาในแบบจำลองด้วยการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดน้อยกว่า .90

ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป จะเกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (Hair, 2010) ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ ที่ทำการศึกษาทั้งหมดไม่มีปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ และมีความสัมพันธ์กันไม่มากจนเกินไป ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบค่าสถิติ KMO และ Bartlett's Test ของตัวแปรสังเกตได้ที่ทำการศึกษา (n = 560)

สถิติทดสอบ		ค่าสถิติ
Kaiser-Meyer-Olkin		0.982
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	29839.207
	df	378
	p	0.000

จากตารางที่ 1 แสดงว่าการตรวจสอบเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) โดยใช้สถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity และการหาค่าความเพียงพอของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Measure of Sampling Adequacy: MSA) ของตัวแปรสังเกตได้ที่ศึกษา จำนวน 28 ตัวแปร เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรว่า มีมากเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้หรือไม่ พบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) (Bartlett's Test of Sphericity = 29839.207, df = 378, p = .000) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้โดยรวมมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ค่าความพอเพียงของการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยรวม (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.982 ซึ่งมีค่ามากกว่า .50 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ จากการตรวจสอบดังกล่าวแสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมีความสัมพันธ์กันเพียงพอ และไม่มากจนเกินไปที่จะทำให้เกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าข้อมูลตัวแปรสังเกตได้ที่ทำการศึกษาทั้งหมดนั้นมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของตัวแปรที่ศึกษาใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์สามารถแบ่งผลการวิจัยได้ออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ

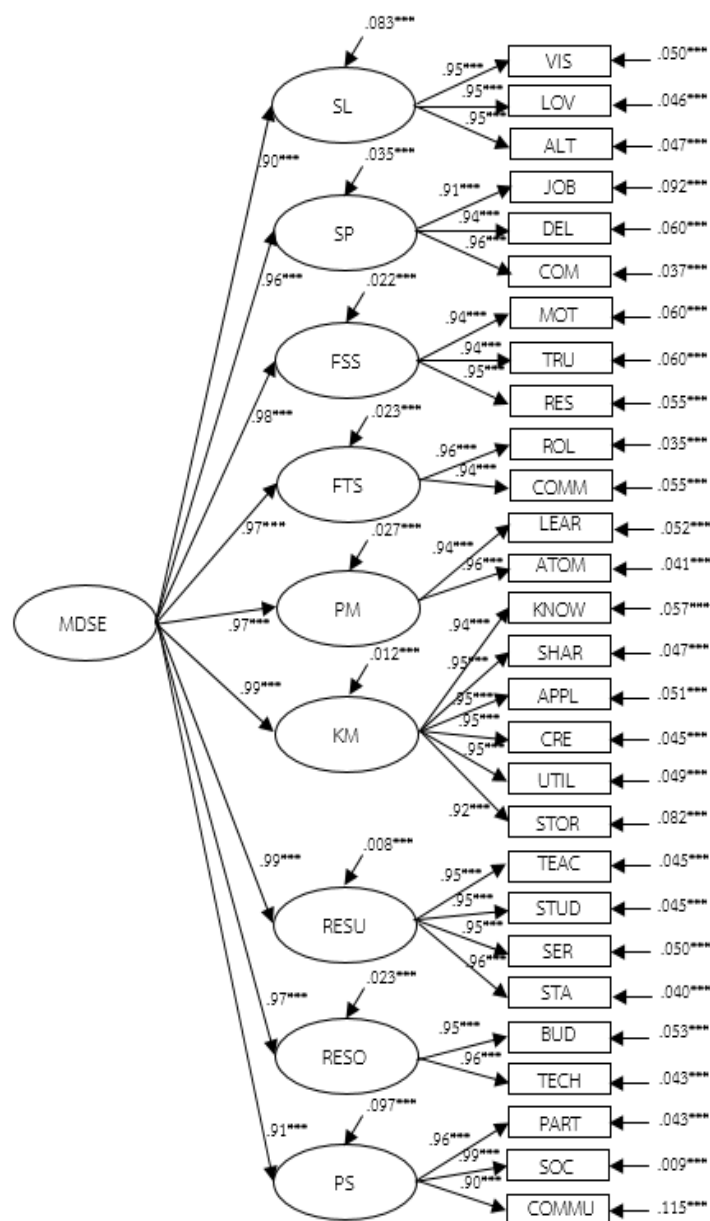
ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองการวัดรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 2 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Factor Loading Score: λ) แสดงเป็นคะแนนมาตรฐาน (Standardize Score) ของตัวแปรแฝง ทำการศึกษาในแบบจำลองด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ (n = 560)

ตัวแปร	ค่าน้ำหนัก	SE	t	R ²
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ (SL)	0.90	-	-	0.82
การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (SP)	0.96	0.03	36.61***	0.92
การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (FSS)	0.98	0.03	33.31***	0.95
การมุ่งเน้นครูและบุคลากร (FTS)	0.97	0.03	32.07***	0.95
การจัดการด้านกระบวนการ (PM)	0.97	0.04	29.81***	0.94
การจัดการความรู้ (KM)	0.99	0.04	30.91***	0.97
ผลการดำเนินงาน (RESU)	0.99	0.03	33.84***	0.98
ทรัพยากร (RESO)	0.98	0.03	34.51***	0.95
การมีส่วนร่วมและสังคม (PS)	0.91	0.04	29.03***	0.82

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (p < 0.001)

จากตารางที่ 2 แสดงว่าองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศทั้ง 9 องค์ประกอบ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.90 - 0.99 เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ผลการดำเนินงาน (RESU) การจัดการความรู้ (KM) และการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (FSS)

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิต
ที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ

จากภาพที่ 2 แบบจำลองการวัดที่ดำเนินการปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Fit Index) ดังนี้ $\chi^2 = 224.684$, $df = 208$, $P\text{-value} = 0.203$, $\chi^2 / df = 1.080$, $GFI = 0.973$, $AGFI = 0.947$, $NFI = 0.993$, $IFI = 0.999$, $CFI = 0.999$, $RMR = 0.003$, $SRMR = 0.007$, $RMSEA = 0.012$, $PCLOSE$ (p-value for test of close fit) = 1.000 และ $CN = 604$ ทั้งนี้ พบว่า ค่าสถิติทดสอบความสอดคล้องทั้งหมดผ่านเกณฑ์การประเมิน และจากผลดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่าแบบจำลองการวัดรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit)

2. ระดับขององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ

ผลระดับขององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 9 องค์ประกอบ แสดงผลการวิจัยในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การแปลผลและอันดับขององค์ประกอบ (n = 560)

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	อันดับ
ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ	4.33	0.68	มากที่สุด	5
การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.27	0.70	มากที่สุด	8
การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.34	0.68	มากที่สุด	3
การมุ่งเน้นครูและบุคลากร	4.39	0.67	มากที่สุด	1
การจัดการกระบวนการ	4.36	0.68	มากที่สุด	2
การจัดการความรู้	4.30	0.68	มากที่สุด	6
ผลการดำเนินงาน	4.33	0.67	มากที่สุด	4
ทรัพยากร	4.29	0.71	มากที่สุด	7
การมีส่วนร่วมและสังคม	4.23	0.72	มากที่สุด	9

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับขององค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบที่ทำการศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.23-4.39 โดยที่องค์ประกอบการมุ่งเน้นครูและบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการกระบวนการ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการดำเนินงาน ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การจัดการความรู้ ทรัพยากร การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการมีส่วนร่วมและสังคม ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ มี 9 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบ ผลการดำเนินงาน การจัดการความรู้ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าน้ำหนักมากที่สุด 3 อันดับแรก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสามารถนำโรงเรียนสาธิตไปสู่ความเป็นเลิศ โดยสอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่พบว่าองค์ประกอบของการบริหารจัดการรางวัลคุณภาพ ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (MBNQA) ที่ให้ความสำคัญขององค์ประกอบนี้เช่นเดียวกับ Menezes, Escrig-Tena and Bou-Llusar (2022), McKay (2022) พบว่า ผลการดำเนินของโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้ปกครอง นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องคาดหวัง ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพของโรงเรียนโดยที่จะต้องมุ่งเน้นในด้านการเรียนการสอน ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ด้านการให้บริการ และด้านบุคลากร ในทำนองเดียวกับ Turkmenda and Tuna (2020) ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้พบว่า การแบ่งปันความรู้เกี่ยวข้องกับการแบ่งปัน ความรู้และความเชี่ยวชาญของบุคคลเกี่ยวกับงานกับสมาชิกคนอื่น ๆ ที่สามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลงานขององค์กรได้ ส่วนการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นจะทำให้การบริหารจัดการครอบคลุมและได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งองค์ความรู้ กิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับ Rompho (2020) พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจเข้าร่วมในทีมผู้บริหาร

รับหน้าที่เป็นผู้นำในโรงเรียน หรือให้ความคิดเห็น มุมมอง และความคิดเห็นของตนในระหว่างชุมชนหรือการประชุม คณะกรรมการของโรงเรียน Alauddin and Yamada (2022) พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจมีบทบาทในการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งเป็นการฝึกเชื่อมโยงสิ่งที่สอนในโรงเรียนกับชุมชนโดยรอบ ซึ่งอาจรวมถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วรรณกรรม และมรดกทางวัฒนธรรม นอกเหนือจากผู้เชี่ยวชาญ สถาบันในท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.ระดับขององค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์สู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 9 องค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ด้วยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร ที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญมากเพื่อบริหารจัดการ สู่ความเป็นเลิศทั้งในด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพของครู ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ และความพึงพอใจของผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับ Moral Santaella (2022) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จนั้น องค์ประกอบของการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ คือ คุณภาพการบริหารจัดการ ความพึงพอใจของผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในทำนองเดียวกับ Rasmussen (2022) พบว่าคุณภาพการบริหารจัดการเป็นเงื่อนไขสำคัญในการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยให้ความสำคัญกับ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมุ่งเน้นครูและบุคลากร การจัดการกระบวนการ การจัดการความรู้ ผลการดำเนินงาน ทรัพยากร และการมีส่วนร่วมและสังคม เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ นั้นมีความสำคัญในการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ

2.2 ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ครู-อาจารย์และบุคลากร มีความพร้อมทั้งในด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทและความผูกพันต่อองค์กร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การมุ่งเน้นครูและบุคลากรมีเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนสาธิตเพื่อสู่ความเป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor analysis) ควรมีการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมีความสมบูรณ์ เพิ่มองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำวิจัยการบริหารโรงเรียนสาธิตสู่ความเป็นเลิศกับโรงเรียนสาธิตที่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือมหาวิทยาลัยในกำกับเพื่อให้งานวิจัยครอบคลุมโรงเรียนสาธิตทั้งหมด

เอกสารอ้างอิง

- Aladwan, S. A., and Forrester, P. (2016). The leadership criterion: challenges in pursuing excellence in the Jordanian public sector. *The TQM Journal*, 28(2), 295-316.
- Alauddin, N. and Yamada, S. (2022). TQM model based on Deming prize for schools. *International Journal of Quality and Service Sciences*, 14(4), 635-651.
- Ali, M., Usman, M., Shafique, I., Garavan, T. and Muavia, M. (2022). Fueling the spirit of care to surmount hazing: foregrounding the role of spiritual leadership in inhibiting hazing in the hospitality context. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 34(10), 3910-3928.
- Asad, M. M., Rind, A. A., and Abdulmuhsin, A. A. (2021). Impact of transformational leadership on educational institutes culture: a quantitative study in the context of Pakistan. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(5), 1235-1250.
- Bush, T., Abdul Hamid, S., Ng, A., and Kaparou, M. (2018). School leadership theories and the Malaysia education blueprint: Findings from a systematic literature review. *International Journal of Educational Management*, 32(7), 1245-1265.
- De Menezes, L. M., Escrig-Tena, A. B., and Bou-Lllusar, J. C. (2022). Sustainability and Quality Management: has EFQM fostered a Sustainability Orientation that delivers to stakeholders?. *International Journal of Operations & Production Management*, 42(13), 155-184.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. Pearson: New York.
- Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (2021). *PISA 2018 Reading, Mathematics and Science Assessment Results*. Bangkok: Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology. (in Thai)
- KA, Z., and Aboobaker, N. (2021). Spiritual leadership and intention to stay: examining the mediating role of employee voice behaviour. *Journal of Management Development*, 40(5), 352-364.
- McKay, F. (2022). Higher Education Professional Services Staff as Regulatory Policy Actors: an English Case Study. *In Governance and Management in Higher Education*, 43, 71-88.
- Moral Santaella, C. (2022). Successful school leadership for social justice in Spain. *Journal of Educational Administration*, 60(1), 72-85.
- National Institute of Educational Testing Service. (2022). *Examination arrangements*. [Online]. Retrieved July 19, 2022, from: <https://www.niets.or.th/th/>. (in Thai)
- National Institute of Standards and Technology. (2008). *Burbidge National Quality Program Educational Criteria for Performance Excellence*. Gaithersburg.MD.

- Nawelwa, J., Sichinsambwe, C. and Mwanza, B.G. (2015). An analysis of total quality management (TQM) practices in Zambian secondary schools: A survey of Lusaka district. *The TQM Journal*, 27(6). 716-731.
- Rasmussen, A. (2022). *Terms of Talent in an Upper Secondary Danish School Context: Local Reactions to Standardisation of Educational Talent*. In Educational Standardisation in a Complex World. Emerald Publishing Limited.
- Rompho, N. (2020). The balanced scorecard for school management: Case study of Thai public schools. *Measuring Business Excellence*, 24(3), 285-300.
- Türkmenbaş, Z., and Tuna, M. (2022). Empowering leadership and knowledge management: the mediating role of followers' technology use. *Journal of Organizational Change Management*, 35(2), 330-347.
- Wang, L.H., Gurr, D. and Drysdale, L. (2016). Successful school leadership: case studies of four Singapore primary schools. *Journal of Educational Administration*, 54(3), 270-287.
- Zhang, Y., and Yang, F. (2020). *How and when spiritual leadership enhances employee innovative behavior*. *Personnel Review*, 50(2), 596-609.